

מתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של כ"ק מרן הרבי רבי איציק'ל מפשעווארסק, הרה"ק רבי יצחק משה גוירצמאן זצוק"ל בן הרה"צ רבי נפתלי אלימלך זצוק"ל, נלב"ע ביום הקדוש יום הכיפורים שנת תשל"ז.

על יחסם של גדולי האדמו"רים אליו מסופר: עשיר גדול מארץ ישראל הגיע פעם לאנטווערפן בערב יום כיפור, וביקש מהמשב"ק ר' אנשיל שיאפשר לו להיות אצל הרבי רבי איציק'ל זצוק"ל ביום הקדוש. אצל הרבי לא הכיר את האיש ואמר לו שאינו יכול להכניס אותו לרבי: "אי אפשר לבוא בפתאומיות בערב יום כיפור בלי הודעה מראש"... סיפר לו האורח שהוא זקוק עכשיו לישועה גדולה, והרבי הבית ישראל מגור זצוק"ל שלח אותו באופן מיוחד לאנטווערפן, לבקש מרבי איציק'ל שישתדל לישועתו. ומרן הבית ישראל אף אמר לו שיגיד בשמו לרבי מפשעווארסק, "אז אין הימל האט מען ליב אים צו פאלגין" [בשמים אוהבים לשמוע בקולו]. ואכן המשמש הכניס אותו לרבי, והוא נושע אז שלא כדרך הטבע...

הרבי מרחמיסטריווקא שליט"א סיפר פעם, שהרבי רבי איציק'ל מפשעווארסק זצוק"ל היה מסתיר את עצמו מאד. במשך השבת היו רואים אותו ממלמל בשפתיו אבל אף אחד לא ידע מה הוא לוחש. עד שפעם אחת כששהה הרבי בעקסלאבני שבצרפת, ובלייל שבת קודש שררה חשיכה בחדרו. מפני החשיכה לא הרגיש הרבי שיהודי אחד נמצא שם בחדר, ולכן לא הקפיד לומר כל כך בלחש, ואז שמע אותו יהודי איך הרבי משנן את כל מסכת שבת בעל פה, ובמשך השבת הוא סיים את כל המסכתא מרישא עד גמירא...

בסעודת מלוה מלכה היה לו רבי איציק'ל עבודה גדולה בחלוקת שום כידוע, על פי דברי הבעל שם טוב זי"ע שיש בכך סגולה לפרנסה. רבים באו ממרחק לקבל מעט שום, והדוחק היה עצום. מספר הגה"צ רבי אלחנן היילפרין זצוק"ל אבד"ק גולדרס-גריין בספרו 'פה שיחתן', שפעם בעת סעודת מלוה מלכה, היה שם אחד שלא בא מבית חסידי ולא היה רגיל לדברים כאלה, ותמה ואמר: "מה נדחפים פה כל כך? הרי הראש ישיבה שלי אומר שיעור פעם אחת בשבוע, והוא מכין את עצמו במשך כל השבוע לשיעור, ולא נדחקים אצלו כל כך?" כמוכן שמיד נעשה רעש בין הנוכחים על דבריו אלה, עד שהרבי הבחין ושאל מה הרעש. כשסיפרו לרבי את הדברים, הגיב מיד ואמר: "אמרו לאותו ראש ישיבה, שאם הוא יכניס כל כך אהבת ישראל בשיעור שלו, כמו שאני מכניס בחלוקת השום, ידחפו האנשים גם אצלו..."

ההסבר של הרבי השפע חיים מצאנז על הקשר של כל יהודי לרשב"י

שלשית רבי שמעון יש עליהם לימוד זכות, ולכן הם כל כך נמשכים אליי".

ומרן השפע חיים המשיך ופירש בזה את המאמר הנ"ל "יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין", שהכונה מדין דבר שאין מתכוין מותר, ומדין זה יכול רבי שמעון לפטור את כל העולם כולו.

הרבי האמרי חיים נהנה מאוד ושיבח את הרעיון של הרבי מצאנז זצוק"ל. (מתוך הפתיחה לשיעור, ר"ד אלול, סוכה דף מ"ז)

לא יוכל לשלחה כל ימיו

פעם בערב יום כיפור בדרשה שלפני כל נדרי פירש הרבי הקדוש רבי יהושע מז'יקוב זצוק"ל את הפסוקים בפרשת נערה המאורסה (בפרשת כי תצא), וכך אמר:

"והנה הוא שם עלילות דברים", השטן בא ומעליל עלינו עלילות שחם ושלום בגדנו בך, בורא עולם, **"לאמר לא מצאתי לכתך בתולים"**, שאף בחדש אלול [שמזלו בתולה] לא עבדנו אותך כראוי. **"ופרשו השמלה"**, נפתח את הפרוכת ונשאל את התורה הקדושה בעצמה, שבוודאי היא כשרה לעדות, אם זה נכון או לא. ותוך כדי דיבור הוא פתח את הפרוכת ושהה כמה רגעים. לאחר מכן המשיך ואמר: התורה הקדושה אומרת שהדבר אינו נכון, ואתה רבנו של עולם האמנת לדברי השטן, כתוב בהמשך **"וענישו אותו מאה כסף"**, שכביכול, עליך רבנו של עולם לשלם לעם ישראל פרנסה ברווח ובשפע. וחזן מזה **"ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו"**, אינך יכול לשלחנו ולהחליפנו באומה אחרת... (מתוך הפתיחה לשיעור, י"א אלול, סוכה דף מ"ג)

ללוות עבור צרכי שבת ויום טוב

השבוע א"ה נלמד בדף היומי (בדף ט"ז ע"א): **"כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד יום הכיפורים, חוץ מהוצאת שבתות והוצאת יום טוב והוצאת בניו לתלמוד תורה, שאם פחת פוחתין לו, ואם הוסיף מוסיפין לו"**.

בספר אמרי יושר [להגאון רבי מאיר גריינימן שליט"א], מביא ששמע ממרן החזון איש זצוק"ל שדברי חז"ל אלה אינם אלא למי שמאמין בהם, שאיתו מתנהגים כך משמים, אבל מי שאינו מאמין בכך באמת, אין מתנהגים איתו אלא בדרך מקרה וטבע!

ובזה הוא מבאר את דברי הגמרא (בעמוד הקודם) **"אמר רבי יוחנן משום רבי אליעזר רבי שמעון, אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, בְּנֵי לוו, ו**

אדם יחיד המשפיע הרהורי תשובה על כל העולם

למדנו בדף היומי (יומא דף פ"ו ע"ב): **"יחיד שעשה תשובה מוחלין לו לכל העולם"**.

סיפר הרבי רבי מרדכי מסלונים זצוק"ל: הרה"ק מאפטא זי"ע היה כידוע אב"ד אפטא והגלילות. מדי פעם באו אליו אנשים מעיירה מסוימת בגלילותיו וביקשו שיבוא לתקן ענין הטעון תיקון, ואכן הוא היה נוסע מדי פעם לעיירה אחרת והיה מתקן את הטעון תיקון.

יום אחד החליט שאין זה נכון. במקום שאסע מעיר לעיר לתקן את העולם, עדיף שאשב בביתי ואתקן את עצמי, וממילא ע"י שאתקן את עצמי יתוקן כל הטעון תיקון בשאר מקומות. והוסיף לפרש בזה את מה שאנו אומרים בפיטו 'א-ל אדון': "טובים מאורות שברא אלקינו, יצרם דעת בבניה ובהשכל, כח וגבורה נתן בהם, להיות מושלים בקרב תבל". 'מאורות' הם הצדיקים המאירים את העולם, והקב"ה השפיע להם דעת בינה והשכל, כח וגבורה נתן 'בהם', היינו כדי לתקן בהם עצמם, וממילא ע"י זה יהיה גם 'בקרב תבל', כי ע"י זה יועיל גם לתקן את כל יושבי תבל.

סיפור זה מובא בספר 'מוקניני אתבונן', ובוהו הוא מבאר את הגמרא הנ"ל, "יחיד שעשה תשובה מוחלין לו לכל העולם", כי ע"י תשובתו שהוא עושה כראוי הוא משפיע על כל העולם שגם אחרים יחזרו בתשובה, וממילא מוחלין לו לכל העולם. (מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ו תמוז, יומא דף פ"ז)

לפטור את כל העולם מן הדין

למדנו בדף היומי (סוכה דף מ"ה ע"ב) שרבי שמעון בר יוחאי אמר: **"יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה וכו"**.

כשאני מדבר עם הרה"ח שלוחא דרחמנא הרב מנחם אליעזר מוזס שליט"א השעון עוצר מלכת. הוא זוכר בלי עין הרע פרטים ממה שראה ושמע בגיל 18... שהקב"ה יתן לו בריאות איתנה עד מאה ועשרים.

וכך סיפר רבי מנחם אליעזר שליט"א: בחודש אלול שנת תשכ"ו כששהה מרן הרבי הקדוש האמרי חיים מויל'ניץ זצוק"ל בנתניה, נפגש עם מרן הרבי הקדוש השפע חיים מצאנז זצוק"ל. סיפר הרבי האמרי חיים לרבי השפע חיים שהוא היה במירון אצל רבי שמעון. אמר לו הרבי השפע חיים: "זהו דבר פלא שרואים שאל רבי שמעון בר יוחאי מוגיעים יהודים שאין להם כל קשר לקדושתו של רבי שמעון, ואף על פי כן הם נוהרים לשם בהמוניהם. אני חושב שהענין הוא כי רבי שמעון סובר דבר שאין מתכוין מותר, ויהודים אלה הם בגדר אינו מתכוין, הם אינם יודעים, הם לא למדו, והם בגדר תינוקות שנשבו. יוצא

מיני מתיקה

מובא בשם הגאון הקדוש רבי אברהם יהושע פריינד מנאסויד זצוק"ל, שפירש את הפסוק כי תצא למלחמה וגו', שהמילה 'תצא' ראשי תיבות תציר צרות אביך, והיינו על פי שמבואר בספרים הקדושים שסגולה גדולה להינצל מן החטא שייציר לפניו את צורת אביו. והוה כונת הפסוק "כי תצא למלחמה על אויבך", דהיינו במלחמת היצר, העצה היא - תציר צרות אביך, ועל ידי זה תוכל לעמוד במלחמה נגד האויב הגדול היצר הרע. ועל זה אומר רש"י "לא דיברה תורה אלא כנגד יצר הרע", כי זו היא עצה טובה נגד היצר הרע.

חשבתי בחמתי ה' עלי ובסייעתא דשמיא, שאפשר לפרש "תציר צרות אביך" על אביך שבשמים, שאמנם אנו מאמינים באמונה שלימה שהבורא יתברך שמו אינו גוף ולא שיגורו משיגי הגוף ואין לו שום דמיון כלל, אבל אם תציר לפניך שאתה עומד לפני בורא עולם, זוהי גם כן עצה טובה לנצח את היצר הרע. וכמו שכתוב בשלחן ערוך (סימן א' סעיף א'): "שויתי ה' לגדי תמיד, הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הדיקים אשר הולכים לפני האלקים, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו, כשיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו, כדבורו במושב המלך. כל שכן כשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול הקדוש ברוך הוא, אשר מלא כל הארץ כבודו עומד עליו ורואה במעשיו, כמו שנאמר אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה' (וימיה כג, כד), מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד השי"ת ובושתו ממנו תמיד".

עליו וקדשו קדושת היום והאמינו בי ואני פורע". הרי שחז"ל הקדימו תנאי של 'האמינו בי', ורק מי שיקיים את זה ויאמין בקב"ה באמונה שלימה מובטח לו שהקב"ה יקיים את הבטחתו 'ואני פורע'.

יש לציין את דברי התולדות יעקב יוסף (פרשת צו) שהביא שהתוספות (שם) הקשו, איך אמרו בגמרא "לוא עלי ואני פורע", כלומר שמותר ללוות לצורכי שבת ויום טוב, הרי במסכת פסחים (דף ק"ב ע"א) אמרו "עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות". ותיריך התולדות, ש"לוא עלי" היא מלשון ליווי וחבור, כלומר אם התחברו אל בורא עולם, ותכינו את צרכי שבת ויום טוב במטרה כדי לכבד את השבת וכדי לשמח את בורא עולם, אז יהיה 'ואני פורע', אבל אם אתה עושה את "שבתך", כלומר שאתם מכינים את צרכי השבת בשביל עצמכם, לענג את גופכם, אז אל תצטרך לבריות.

דברי אלקים חיים מאביהם של ישראל מרן הרבי הקדוש בעל הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל, שדיבר לפני תלמידי הישיבה הקדושה בערב יום כיפור

עומדים כבר אחרי חלק גדול מהימים הקדושים. ראש השנה ועשרת ימי תשובה, כבר עברו חלפו, וקרוב ובא יום הכיפורים המאיר והגדול. איתא מהחתם סופר "עשרתם ערבתם הדליקו את הנר" - עשרתם, אלו עשרת ימי תשובה, ערבתם, גם ערב יום כיפור כבר בא, ועוד מעט יעריב היום הקדוש, הדליקו את הנר, כבר מדליקים את הנר הקדוש של יום כיפור, ואי אפשר להתממה עוד מלשוב בתשובה.

עבודת הוידוי: בזמן שבית המקדש היה קיים אדם מישראל כי נכשל ח"ו בחטא, היה יכול לזכות תיכף לכפרה ע"י הבאת קרבן, אשר בהצטרף עבודת הכהנים ושירת הלויים עם וידויו של החטא היה נמחה רושם החטא מכל וכל. וביותר בהגיע היום הקדוש, בהיכנס הכהן הגדול לפני ולפנים לערוך סדר עבודתו היה נפעל כפרה שלימה לכל עוונות בית ישראל. אמנם מאז שבעוונותינו הרבים חרב בית המקדש חסרנו את כל אלה ואין לנו כהנים בעבודתם ולויים בשרים ובזמרים, וממילא בטלה גם עבודת כהן גדול ביום הכפורים, ולא נותר לנו מעשים ופעולות אשר על ידם נזכה לכפרה, ומה שנותר עדיין בידינו הוא עבודת התפלה והוידוי ביום כפור אשר באמצעותם הננו מקווים לזכות לכפרה.

ביאור חדש בתועלת הוידוי: והנה צריך ביאור איך מועיל הוידוי לכפר על עוונות, והלא הכלל הוא דאין דיבור מוציא מכלל מעשה, ולא אתי דיבור ומפיק מעשה, וא"כ איך אנו יכולים לעקור את מעשה החטא ע"י אמירת הוידוי.

אמנם נראה בעז"ה ללמד זכות ולומר שההגדרה של 'מעשה' הוא רק כאשר המעשה נעשה מתוך ישוב הדעת והסכמה מלאה של הלב, אך מעשה הנעשה בלא לב ולב אינו נחשב למעשה אף שנעשה בפועל. והרי כך אשכחן לענין קיום המצוות דאם אמרנו דמצוות צריכות כוונה לא יהיה נחשב מעשה המצווה אם לא התכוונו לזה אף שפעולת המצווה נעשית בשלימות. ומכיון שכן אי אפשר לחשב עבירה למעשה אלא באופן שנעשה במחשבה גמורה וברצון שלם, אך כל שלא נעשה ברצון הלב אף שפועל נעשה מעשה העבירה רחמנא לצילן, לא חשיב 'מעשה' ואפשר לעקור ע"י דיבור. ולפי"ז כמעט אינו בנמצא אצל ישראל קדושים 'מעשה' עבירה, כי גם אם נכשלו ח"ו הרי זה רק מכח היצר הרע שתקפם, ולפי רגע לא אזרו חיל להתגבר כנגדו. וממילא מהני וידוי דברים למחות רושם החטא לגמרי ולזכות לטהרה ביום הקדוש הבא עלינו לטובה, כמאמר הכתוב "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו".

ביאור בדין אחטא ואשוב: ומהאי טעמא "האומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב אין מספיקים בידו לעשות תשובה" (יומא פ"ה ע"ב), שהרי נתבאר שהוידוי מועיל רק באופן שהעבירה אינה נעשית בכוונה תחילה ובדעה צלולה, אך האדם שמגלה בדיבור פיו שיש בכוונתו לחטוא עוד ועוד, הרי חטאיו נעשים במחשבה וברצון לבו ונחשבים למעשה גמור ולא אתי דבור ומבטלים.

יהי רצון מלפני השי"ת שכל התפלות והבקשות יתקבלו ויתמלאו במדה טובה ומרובה, ותזכו כולכם להרגיש חיות בתורת ה' ועבודתו ולהיות שמורים בכל הענינים, והשי"ת יברך אתכם ברוח ובגשם בכל מה שנטרף לכם עכשיו, ובכל הצטרפויותיכם בעתיד בעזרת ה'. ונזכה כלנו לגמר חתימה טובה ולשנה טובה ומבורכת ועוד הרבה שנים מבורכות, ובחיים חיותינו נזכה לחזות בביאת גואלינו משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

ישר כח למכון החשוב "דבר חיים" על הסיוע בנפש חפצה

מקולמוסם של הקוראים

בגימטריא "תכונה", אבל לא כתב המשך זה הגימטריא. ושמעתי פירוש יפה, וקודם אודיע המקור. בבני ברק היה יהודי אחד בשם רבי אהרן חזן ע"ה, יהודי מרוסיה עם מסירות נפש, היה חסיד ובעל קורא אצל הרה"צ רבי אברהם יושע העשיל זצ"ל ממחנכתו. כשהיה ילד היה לומד עם זקינו הרב ר' משה ראפפארט זצ"ל [דור שמיני לבעל הש"ך זצ"ל, היה מ"ח שנים רב בעיר סמוך לסלאוויטא], שלמד את מסכת שבת אצל בעל השם אריה, וכשבא להגמרא הנ"ל, הראה לרבו את דברי המהרש"ל שדבריו סתומים. אמר לו רבו, שכשהוא היה ילד שמע מזקנים בעירו, שהיה שם איזה אדם גדול בתורה ובקדושה [בלי שם] שישב בתפילות ובעתות שישגלו לו מן השמים את פירוש דבריו הקדושים של המהרש"ל, ונתגלה לו מן השמים שהפירוש הוא כך: מספר "ידיו" עם המילוי יו"ד דל"ת יו"ד ו', בגימטריא 486, "גלילי זהב" פירוש שגולל תיבת זהב, זה"ב הוא ג' אותיות, ב' אותיות מבחוק והם גוללים על האות האמצעית ה', א"כ אם תצרף ה' לתשבון של 486 אז הוא ביחד 491, בדיוק כמספר "תכונה". וזה גילוי מן השמים.

ואסיים במה שכתב בספר ילקוט מאורי אור: חסיד אחד נכנס פעם להרה"ק רבי אהרן מטשערנאבעל זצ"ל כשבועיים לפני ראש השנה, ואמר: רבי, השי"ת יעזור שיהיה כבר 'תכלה שנה וקללותיה'. אמר הרה"ק: השי"ת יעזור שכבר יהיה 'תכלה שנה וברכותיה', שהשנה גם תיגמר בברכות.

ועוד הובא שם, שהרה"ק המגיד מטריסק זצ"ל קיבל מזקינו המאור עינים זצ"ל שקיבל מהבעש"ט הק"ז זצ"ל שקיבל מרבו אחיה השילוני, שמת"ו באב ער ר"ה, כמה פעמים שאחד מברך לחבירו כתיבה וחתימה טובה, כמו כן במספר הזה היו לו מליצים טובים בשמים אשר ילמדו עליו זכות.

מאת מרדכי נתן פריעזעל

יום ה' לס' למען ייטב לך והארכת ימים, ו"א אלול, פה שיכון סקוירא במיפק שתא, ועייל חדתא, תיתי ברכתא, וכל טבתא. על ראש האי גברא יקירא, מזכה את הרבים בשיעוריו ובדברי תורה, **כמר רבי אברהם ישעיהו שליט"א**

אחדשה"ט באה"ר ואה"ר כראוי וכיאות היות שכבודו מגיד שיעור בדף היומי, אכתוב לכם פירוש נאה במסכת שבת (דף ל' ע"ב), אמר רב גידל אמר רב כל תלמיד חכם שישב לפני רבו ואין שפתותיו נטופות מר תכניה [ועי' רש"י פירוש], שנאמר שפתותיו שושנים נטופות מור עובר, אל תקרי מור עובר אלא מר עובר, אל תקרי שושנים אלא שושנים. וקשה מנ"ל דאם אין שפתותיו נטופות מר אז "תכניה", הרי זה לא כתוב בפסוק? ועי' במהרש"ל שכתב ח"ל: **ומה שקשה מנ"ל תכניה, אמינא דסמך איסיפא דקרא ידיו גלילי זהב ממולאים בתרשיש וגו', והמבין יבין.** עכ"ל. ולכאורה הדברים סתומים, מנ"ל מסיפא דקרא הפירוש "תכניה". ועי' בספה"ק שפת אמת שכתב שמה שכתב המהרש"ל אין לו הבנה. ועי' בס' בן יהוידע [להרה"ק ר' יוסף חיים ב"ר אליהו זצ"ל, שהילולא שלו הוא י"ג אלול] שכתב דכונת המהרש"ל שזה

"חסיד אחד אמר להרמב"ם שלא היה רוצה להתודות ביום הכיפורים כסדר הוידוי המסודר, שהוא יודע שלא חָטָא באלה ואין לְדַבֵּר שקר לפני המלך. והשיבו הרמב"ם, אלו ידעת אתה הנלבב כמה חומר עבודת ה' יתעלה וכמה צריך לעבוד האלוה הזה, והיית מקיף העבודה הראויה והמוכרת לאדון הזה, היית יודע בודאי שאין כל יום שאין אתה עושה כל האמור בוידוי, ועוד נוסף כהנה וכהנה" (ספר מדבר קדמות להרב חיד"א, ערך וידוי).

מאצרות המועדים

כל האוכל בתשיעי כאילו התענה תשיעי ועשירי (ברכות ח' ע"ב). טעמא דמילתא, דביום הכיפורים אנו מקריבין קרבנות, והם החלב והדם הנתמעט ממנו [ע"י התענית], ועל כן כשאוכלין ושותין הרבה בערב יום כיפור יש לנו למחר חלב ודם יותר להקריב (מנחם ציון, להרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זי"ע).

נקודה למחשבה:

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661